

*Wijkbewoner in beeld
De Marollen: Louis en Jojo*

P 3A 9110
afgiftekantoor Brussel X
Oude Graanmarkt 5
1000 Brussel

BELGIË-BELGIOUE
P.B.
BRUSSEL X
BC 6386

VLAAMSE
In de veer
GEMEENS
voor
CHAPSCO
Brussel
MMISSIE

MAANDBLAD > JAARGANG 35 > NR. 8/OKTOBER 2011
(verschijnt niet in juli en augustus)

DE VIJFHOEK

BUREN VAN DE MARKTEN
MARIE-JEANNE FALISSE > P5

STADSCHAP VIJFHOEK
SOCIALE HUISVESTING > P9

BATAAF IN BRUSSEL
GROEN (2) > P11

DE VIJFHOEK IN DE WIJK

WIJKBEWONER IN BEELD

LOUIS EN JOJO

Elke Brusseloir kent de Jojo wel, maar Louis Cooreman is de eerste Marollien die ik leerde kennen. Hij was dan ook mijn kotbaas toen ik in de jaren 90 in Brussel arriveerde. Ik verstond 'm aanvankelijk beter in het Frans dan in zijn Marolliens! Ondertussen heeft hij geen studenten meer in huis, die zijn te veeleisend geworden, maar voor de rest is er nog niet veel veranderd: je vindt Louis nog altijd iedere morgen in de Clef d'Or, tenzij hij in moeders caravan in Bredene zit.

©Stadsbiografie/Sam Vanoverschelde

DE MAROLLEN

Deze maand houdt de Vijfhoek halt tussen het Justitiepaleis en het Zuidstation, in de wijk die men de oudste volksbuurt van Brussel noemt, de Marollen.

De wijk bevond zich in de Middeleeuwen net buiten de eerste stadsomwalling om de eerder ruige en opstandige bewoners uit de stad te houden. Vanaf de bouw van de tweede omwalling (ter hoogte van de Hallepoort), zijn de ambachtslui zich in de buurt komen vestigen.

De Marollen zal doorheen de eeuwen een tumultueuze wijk blijven in Brussel. Nadat eerst vooral Spaanse gastarbeiders er het straatbeeld kleurden, van horeca tot in de Kapellekerk, is het vandaag een multiculturele wijk bewoond door meer dan 100 nationaliteiten. Er is nog veel armoede en werkloosheid, maar tegelijk is er een opwaardering bezig. Je ziet het als je door de wijk loopt: antiquairs, stylisten, juweliers en anderen vinden hier een gegeerde plek. Gevolg is dat alles er duurder wordt. Gaat er in de toekomst nog ruimte zijn voor het volkse?

Vanwaar komt de naam De Marollen? Daar bestaan twee verhalen over.

Eén van de kloosterorden die zich in de 17e eeuw in de Marollen vestigde, toen een zeer arme buurt, was die van de Zusters van het 'Mariam Colentes'-klooster. Zij verzorgden onder andere de zieken in de buurt. De naam verbasterde tot Maricollen en werd later de Marollen.

Het zou ook kunnen dat de naam is ontstaan uit een verbastering van Maroilles, de kaas die de Henegouwse arbeiders meebrachten.

Volgende maand de derde halte in onze reeks van 10, de Stalingradwijk.

OKTOBER IN DE MARKTEN

OPROEPEN

DE REVUE ZOEKT...

Creatievelingen van alle soorten en maten die hun kunnen willen presenteren in het weekend van 4 en 5 februari 2012 aan een enthousiast publiek.

Professionelen, semi-professionelen, amateurs en liefhebbers die hun materiaal willen verder onderzoeken en dat dan ook toetsen aan een publiek. Zangers, modeontwerpers, tekstschrijvers, stand-uppers, dansers, burleske dames, schilders, mimespe-

lers, muzikanten, poëten, majoretten, ballerina's, ... om een gevarieerde Revue in elkaar te steken.

Daarnaast nodigt BorRris, het improvisatiegezelschap van Laplan, nog medestanders en uitdagers uit om deel te nemen.

Voel je je geroepen, schrijf je dan in voor 1 november 2011. Eerste bijeenkomst met alle artiesten is op 16 november om 20u.

• Inschrijven en informatie op laplan@demarkten.be of 02 512 34 25

INTERCULTUREEL GEBAKKENFESTIVAL

Op 27 november organiseren De Markten, Pentagoonclub, De Blauwe Bloem en Masereelfonds Brussel het 37 ste Salon Dansant. Voor de zesde keer vindt dan ook het Intercultureel Gebakkenfestival plaats. Daarvoor worden bakkers en zoete bereiders gezocht die tegen kostprijs het lekkerste dessertje of gebakje uit hun streek of land klaarmaken en dat in kleine porties laten proeven aan de Salon Dansantgangers. De proevers proeven niet alleen, ze krijgen ook het verhaal achter de lekkernij mee.

Wie heeft zin om tegen kostprijs en met heel veel liefde te zorgen voor 30 kleine porties dessert?

Laat het weten in De Markten, 02 512 34 25 (Juliana), juliana@demarkten.be

MEDEWERKERS SALON DANSANT

De Markten, Pentagoonclub Brussel en De Blauwe Bloem zijn in november aan hun 37ste Salon Dansant toe. Die werden mogelijk gemaakt door een enthousiaste ploeg vrijwilligers. Die staat in voor het onthaal en de bediening van de Salongasten.

De vrijwilligers doen ook suggesties over muziekkeuze, decoratie en concertprogramma's.

Zin om mee te werken? De Markten, pol.vervaeke@demarkten.be, 02 512 34 25

©Johan Proot

CONCERT

WINCHOVSKITRIO

Winchovski trio is al lang geen jonge onbekende meer in het Jazzlandchap. Deze jonge maar zeer getalenteerde musici studeerden allemaal aan het koninklijke conservatorium in Brussel. Hun stijl ligt ergens tussen Moderne Jazz, Afrikaanse grooves, klassieke muziek en pop. Voor dit concert krijgen zij versterking van de Oostenrijker Gregor Siedl op sax.

Lucien Fraipont (guitar), Lennart Heyndels (bass), Jens Bouttery (drums), Gregor Siedl (guest on tenor sax)

- *Café De Markten, zaterdag 22 oktober om 21u. Toegang gratis.*

Kinderen en vrijwilligers van Circusatelier Zonder Handen en Centrum West trokken in juli naar Ghana. Over hun avonturen in het dorpje Eguafo, waar ze activiteiten voor de dorpskinderen en de weesjes van Sankofa Mbofra Fie organiseerden, lees je alles op de website van De Markten.

CURSUSSEN EN LEZINGEN

De naam van de straat - Een reeks over de geschiedenis van Brussel

DE BEENHOUWERS- WIJK

In de middeleeuwen doen beenhouwers veel meer dan vlees verkopen. Zij hebben eigen kuddes en slachten zelf. Zo bevoorraden zij niet enkel hun eigen sector, maar ook de ambachten die leder en bont bewerken. Hun wijk strekt zich uit in de onmiddellijke nabijheid van de Nedermarkt, aan de overkant van de steenweg. Vandaag is het een Mekka voor het massatoerisme, maar dat mag de rijke geschiedenis van deze buurt niet doen vergeten.

- *Wandelvoordracht op 4 oktober om 19u.*

DE GROTE MARKT LA GRANDE-PLACE

Voor we het echt over de geschiedenis van dit plein hebben, grijpen we de verwarring rond de naamgeving van dit plein, deze markt aan om het even te hebben over toponymie, de naamgeving van straten, pleinen en gebouwen in Brussel. Hoewel, verwarring? Het is net de rijkdom van Brussel dat elke straat een Franse en een Nederlandse naam heeft en dat geen van beide taalgroepen de "juistheid" van "zijn" naam kan claimen. Een uitgebreid bezoek aan de Grote Markt staat op het menu van het voorjaar 2012.

- *De Markten - 25 oktober om 19u. Deelnameprijs per lezing 7/6 euro.*

Organisatie en info: De Markten, 02 512 34 25, www.demarkten.be, demarkten@demarkten.be

Poëziecafé AMERIKAANSE POËZIE

Hugo Claus is, naast een begenadigd toneelschrijver en romancier, misschien nog wel het meest een on-overtrefbaar dichter. Een paar van zijn gedichten leiden deze poëtische middag in.

En dan trekken we resoluut richting USA. Ook daar wacht een 'ouwe getrouwe', een keurig in het wit geklede dame ons op: Emily Dickinson. Zij stelt ons voor aan niemand minder dan de hoogst originele Walt Whitman, inspiratiebron voor onder meer Fernando Pessoa en Pablo Neruda.

Verder horen we Archibald McLeish, Wallace Stevens en William Carlos Williams, die elk op hun hoogst persoonlijke manier de poëzie een nieuw gezicht gaven. Dat deden ook Elisabeth Bishop en Marianne Moore,...

- *Woensdag 12 oktober van 14 tot 16u. Deelnameprijs 5,50 euro. Org. mmv. Seniorencentrum Brussel en De Wijngaard*

Kunst uit overtuiging HEDENDAAGSE RELIGIEUZE KUNST

De basiliek van Koekelberg biedt onderdak aan een uitgebreide collectie van schilderijen en beelden uit het Museum van Moderne Religieuze Kunst van het bisdom Brugge.

Het betreft kunstenaars voor wie "religie" vaak een belangrijke inspiratiebron geweest is. Vooral de Christusfiguur staat centraal in dit artistieke spectrum.

Servaes, Permeke, Rouault en Gustave Van de Woestijne.

Begeleiding: Alain Arnould en Mark Delrue. Arnould is kunsthistoricus van opleiding, kunstenaarsaalmoezenier van Brussel en dominicaan.

Delrue was directeur van het Museum van Moderne Religieuze Kunst van het Bisdom Brugge, van wie de collectie nu is ondergebracht in de Basiliek.

- *Zondag 16 oktober om 14u Deelnameprijs: 7/5 euro Org. ism Masereelfonds, Davidsfonds Brussel, Axcen-Levensbeschouwelijk Centrum Brussel*

Uitdagend Brussel DEMOGRAFIE EN MIGRATIES IN BRUSSEL

De demografische ontwikkeling van Brussel is in de afgelopen anderhalve eeuw altijd sterk gedomineerd geweest door migratie. Dit is vandaag niet anders. De laatste jaren heeft de hoofdstad een bevolkingsgroei gekend en zoals alle grote Europese steden is de samenstelling van de bevolking sterk beïnvloed door internationalisering.

Brussel telde in 2001 45 verschillende nationaliteitsgroepen met minstens 1.000 inwoners. Sindsdien is de samenstelling verder gediversifieerd en is er een toename van de bevolking afkomstig uit landen van de Europese Unie. De komst van nieuwe bewoners, grote bouwerven in een aantal wijken, speculatie en stijgende woonprijzen veranderen stilaan de bevolkingssamenstelling in sommige wijken.

In deze lezing, gegeven door Patrick Deboosere bekijken we welke demografische tendensen de samenstelling van de stad in de nabije decennia mee zullen bepalen.

- *Maandag 24 oktober van 20 tot 22u. Deelnameprijs: 7/5 euro Org. ism Masereelfonds Brussel en BRIO*

TE GAST

Wie durft nog met pensioen gaan? HET PENSIOENSPOOK!

Mogen gepensioneerden dan niet genieten van hun oude dag? Waarom moet je langer werken omdat je langer leeft? 'Maar, meneer/mevrouw, wie gaat al die gepensioneerden dan betalen? Moeten de jonge mensen er dan voor opdraaien?' Caf'épraat? Of ligt het niet zo eenvoudig? Een befaamd pensioensdeskundige (Gilbert De Swert) vindt dat er helemaal geen reden tot paniek is. Er is helemaal geen 'pensioenspook'. De meeruitgaven voor de pensioenen zijn betaalbaar. Maar de rechtse politieke klasse kan het vergrijzingsfenomeen perfect gebruiken en misbruiken om onze sociale zekerheid onderuit te halen. Dat past 'toevallig' maar welbewust in hun kraam.

Jozef Mampuys, historicus, deskundige in de Sociale Zekerheid en militant politiek waarnemer, zal in een onthullende uiteenzetting ook duidelijk de verbanden aantonen met de huidige politieke impasse, waarin we/ze al (op naar de) 500 dagen aanmodderen. Deze gespreksavond wordt georganiseerd door de vzw Opstaan op donderdag 27 oktober om 19u30 in de Markten.

Welkom. Vrije bijdrage 3 euro

- *Info: Omer Mommaerts, Rapenstraat, 26/1, 1000 Brussel 02 512 01 10 omer.mommaerts@coditel.net*

THEATER

GEMEENSCHAPS- CENTRA TREKKEN DE WOESTIJN IN

"Tot in de woestijn" is een grappige en ontroerende voorstelling over jongeren in een stedelijke context. Op vraag van de 22 Brusselse gemeenschapscentra brengt theatergezelschap Laïka deze gelauwerde voorstelling naar Brussel.

Asche is jong. Hij droomt van een toekomst, maar werkt er niet echt aan. Samen met Kalle en Bodo hangt hij rond op straat of voor tv. Zonder het zelf te willen komt hij terecht in een spiraal van geweld. Alleen Sonja, 'the love of his life', is een lichtpunt in zijn verhaal.

- *De voorstelling "Tot in de woestijn" speelt op locatie in Anderlecht Dinsdag 25 oktober, donderdag 27 oktober en vrijdag 28 oktober telkens om 20u in de loods van de Academie voor Beeldende Kunsten Anderlecht, Dapperheidsplein 17 – 1070 Anderlecht (metrohalte Sint-Guido) tickets: 10 euro (cultuurwaardebon welkom). Reserveren kan via www.totindewoestijn.be of 02 217 08 82*

BUREN VAN DE MARKTEN

Marie-Jeanne Falisse: Mignonette voor het leven

Afspreken met onze buur van de maand is geen sinecure. Haar agenda puilt naar eigen zeggen uit van de afspraken. Hollen van hier naar ginder, maar uiteindelijk lukt het toch aan het begin van de repetitie van majorettenkorps Les Mignonettes, haar mignonettes, in een pracht van een art deco gebouw in de Kapucijnenstraat. In een andere vleugel van het gebouw is een superette sociale gevestigd en daarboven zit de vereniging België-China. Ik vertel het maar omdat Marie-Jeanne me ongevraagd de hele uitleg geeft als ze me even ziet rondkijken. We zetten ons buiten om niet al te zeer gestoord te worden door de muziek van de repetitie. Als er na drie minuten een BMW cabriolet met loeiende motor en knallende muziek de koer opstuipt stuift Marie-Jeanne even snel op de bestuurder af en zegt hem eens goed haar gedacht.

De Vijfhoek: Wie is Marie-Jeanne Falisse?

Marie-Jeanne Falisse: Ik ben geboren in Brussel in een gezin met zeven kinderen. Mijn ouders waren inwijkelingen uit Charleroi en hielden een winkel. Eén van mijn grootvaders was een Amerikaan die in de Eerste Wereldoorlog aan het front gevochten had. Hij is hier gebleven en is met een Antwerpse getrouwd.

DV: Heb je altijd in de Marollen gewoond?

MJF: Ja. Allez, 't is te zeggen, mijn zussen en broers zijn hier ook geboren in het Sint Pietersziekenhuis, ik ben geboren in Ukkel, in Sint Elisabeth. Maar ik heb hier altijd gewoond, al meer dan vijftig jaar.

DV: Bestaat er zoiets als un esprit Marollien? Of is dat maar een idee zonder inhoud?

MJF: Heel zeker bestaat dat. En ik kan het weten. Ik durf zeggen dat een Marollien houdt van goed leven, ook als is hij niet rijk. En wat hij heeft deelt hij graag met anderen. Hij sluit zich niet op in zichzelf. Hij houdt van feest, amusement en loopt er meestal vrolijk bij.

DV: En het idee dat het er hier nogal ruig aan toe gaat en dat men makkelijk op de vuist gaat?

MJF: Dat klopt niet meer denk. Er zal inderdaad een tijd geweest zijn waarin dat veel meer het geval was dan nu. Maar zo slecht zal het hier toch ook nooit geweest zijn, als je bedenkt dat we hier van de grootste en beste scholen van Brussel hebben: Sint Jan Berchmanscollege en Institut Dominique Pire.

Wat wel klopt is dat een Marollien duidelijk laat zien wat hij van je vindt. Als hij je graag heeft zal hij dat laten blijken, als hij u niet moet zal je het ook geweten hebben. En of je rijk bent of niet heeft daar niks mee te maken. Het is vooral hoe je met hem omgaat.

DV: Klopt het dat er zich de laatste jaren veel inwijkelingen zijn komen vestigen?

MJF: Dat is inderdaad zo. Mensen uit andere Brusselse wijken en gemeentes, maar ook veel mensen van ver buiten Brussel. Ik vind dat plezant, ik vind het goed voor de Marollen dat er een grote mix van mensen en culturen is. En ik denk dat die nieuwe mensen rap weten hoe het er hier aan toe gaat in de Marollen. Ze zien rap hoe we met elkaar omgaan. Als ze bijvoorbeeld twee mensen zien discussiëren op de stoep dan lijkt het er hard aan toe te gaan, maar twee minuten daarna slaan ze elkaar op de

schouder van het lachen. Ik denk dat iedereen hier rap zijn draai vindt.

DV: En de Sablonisering waarvan we de laatste jaren zoveel horen, wat moet ik me daarbij voorstellen?

MJF: Dat is een groot misverstand, weet je. Want waarover gaat het? Sablonisering zou betekenen dat veel winkels van de Zavel afzakken naar de Marollen en er de kleine tweedehandswinkels verdringen. Maar dat is fout. Meestal zijn het de brocanteurs uit de Marollen die hun winkels iets schoner gemaakt hebben, die iets sjiekere spullen zijn beginnen verkopen. Ze hebben toch groot gelijk? Waarom zouden ze dat niet doen? Als ze daarmee beter hun boterham kunnen verdienen. Ik zie trouwens ook liever winkels met schoon gerief dan met brol.

DV: Heb je op zondag soms niet het gevoel van in een reservaat te zitten waar de toeristen doortrekken om te komen rondgapan?

MJF: Bwa nee, dat valt allemaal erg mee, ik vind dat zelfs plezant. En belangrijk voor de commercianten. Ik ben zelf dochter van commercianten. Ze hadden een quincallerie en wij vonden het ook plezant als we veel verkochten, of het nu aan Marolliens of aan toeristen was, dat maakt niet uit. Dat is nog altijd zo. Ik vind het wel belangrijk dat die dagjesmensen

respect tonen en niet uit de hoogte doen. En dat valt niet altijd mee.

DV: Quincallerie, dat is een van de mooiste Franse woorden die ik ken. Het klinkt ook helemaal zoals wanneer je met ijzer tegen elkaar klopt.

MJF: Ja, haha, dat klopt. Wist je trouwens dat we die kerels en meiden die rondlopen met veel bling bling rond hun nek ook zo noemen: Regarde là, quelle quincallerie!

DV: Ken je de commercianten van de wijk?

MJF: Ik denk dat ik mag zeggen dat ik hier ongeveer iedereen ken...

DV: ...en iedereen kent Marie-Jeanne Falisse?

MJF: Zoiets ja. Maar wat wil je, mijn ouders zaten in ik weet niet hoeveel verenigingen en ikzelf ook, zoals ik zei al van kindsbeen af. Ik ben niet alleen bezig met Les Mignonettes, maar ik zit ook in het handelaarscomité, ik werk mee aan carnaval in februari, ik zit in het comité dat het bureneest organiseert,... Met al die verenigingen waar ik inzit ben ik eigenlijk een beetje "overbooké".

DV: Ben jij met Les Mignonettes begonnen?

MJF: Jawel. Van toen ik kind was was ik bij de Patro. Dat kan je vergelijken met de Chiro aan Vlaamse kant. Op

BUREN VAN DE MARKTEN (VERVOLG)

een gegeven moment ging het daar niet goed meer mee en viel de groep uiteen. De kinderen vonden dat spijtig natuurlijk. Toen ik hen vroeg wat ze wilden doen waren ze het er rap over eens: ze wilden beginnen als majorette! Ik wist niet hoe ik dat moest aanpakken, ik kende daar niks van. Ik ben dan links en rechts eens gaan zien en vond iemand om me te helpen om die kinderen dansjes aan te leren. Dat was in 1976, een tijd waarin majorettenkorpsen overal erg veel succes kenden.

En zie, we zijn nog altijd bezig, met even veel goesting. En ook de kinderen hebben er nog altijd zin in, ook al zijn de tijden nu helemaal anders: er is televisie, internet, noem maar op. Er blijft nood aan zo'n groep als Les Mignonettes.

DV: Heb je zelf kinderen?

MJF: Nee, alhoewel, ik heb er heel veel. (En ze wijst naar de meisjes die binnen aan het oefenen zijn). Soms, als we op stap zijn met Les Mignonettes zeg ik wel eens dat het mijn kinderen zijn. En dan zijn er nog die dat geloven ook... Daar moet ge toch ook niet al te snugger voor zijn. Hoe kan ik nu zoveel kinderen hebben? En op mijn werk heb ik ook heel veel kinderen, ik werk immers als kinderverzorgster hier een verdieping hoger in dit gebouw.

DV: Het viel me op dat de kinderen hier allemaal goed op tijd waren voor de repetitie...

MJF: Ja dat moet ook wel. We hebben maar twee uur om te repeteren en de zaal huren kost geld. Ze weten dat ik discipline wil, en ze respecteren dat ook.

“Als een Marollien u graag heeft zal hij dat laten blijken, als hij u niet moet zal je het ook geweten hebben.”

DV: Waarom heb je een naamsverandering doorgevoerd van Les Mignonettes des Marolles naar Les Mignonettes du Quartier Bruegel.

MJF: Hoe je het ook draait of keert, bij veel mensen heeft de naam Marollen nog een slechte bijklank. Ze denken daarbij aan een volkje dat arm is, veel te veel drinkt, vecht... En ik denk dat dat ook op onze groep afstraalde als we elders gingen optreden: Ah de majoretten van de Marollen. Daarom hebben we de naam veranderd en eigenlijk klopt die ook beter. We zitten eigenlijk vooral in buurt van de Rue Haute om te repeteren en dat is de Quartier Bruegel. Dus zijn we ook fier dat we de naam van onze wijk in onze eigen naam kunnen dragen.

DV: Bij welke gelegenheden treden jullie zoal op?

MJF: Alles wat je maar kan denken. Echt waar, ik probeer aan zoveel mogelijk evenementen mee te doen, zowel die evenementen met een lange traditie als de nieuwere. Zo doen we mee aan de Zinnekeparade én aan het traditioneel carnaval in de Marollen. We doen verjaardagsfeestjes, treden op in bejaardenhomes,... We zijn ook met heel veel verschillende disciplines bezig: twirling, de parades door de straat, taptoes, er is een drumband,... Maar we proberen ook mee te gaan met onze tijd: we maken ook choreografieën op moderne muziek. De meisjes komen soms zelf met hun lievelingsmuziek af. (Ter illustratie krijgen we terstond stevige R&B als achtergrond.)

DV: Leeft het fenomeen majorettes nog? En is er een verschil tussen de Frans- en de Nederlandstalige kant?

MJF: Ik weet niet of er een verschil is. Maar in elk geval: het beste majorettenkorps van België komt uit Vlaanderen, uit Sint Lambrechts Herk. Die zijn nog zesde geweest op het wereldkampioenschap. In Brussel zijn we nog het enige korps dat ook traditioneel bezig is, met de de klassieke kostuums die nog verwijzen naar een militaire achtergrond. We zijn redelijk vintage.

DV: Ligt de oorsprong van de majoretten in de militaire wereld?

MJF: Die zou liggen in de Amerikaanse colleges waar de drumbands paradeerden in uniformen die duidelijk verwezen naar het militair uniform, maar dan met meer fantasiekes. Nu heb je steeds meer groepen die zich ook majorettes noemen, maar heel andere kostuums dragen. Kijk maar naar Majorettekete of Les Vedettes (plus ou moins majorettes). Het is trouwens erg prettig dat die beide groepen goede contacten met ons hebben. En dat ze heel veel van ons geleerd hebben. Maar allebei zijn ze heel anders geworden dan een klassieke majorettegroep, veel zotter, de ene al zotter dan de andere. Maar het fijnste vond ik dat ze allebei zoveel respect hadden voor onze manier van werken. Ze toonden heel veel openheid.

DV: Binnen Majorettekete heerst anders ook wel discipline. Dat is toch de bedoeling.

MJF: Dat moet ook, en niet alleen

met kinderen. Ook voor onze oudere meisjes is het nodig dat er iemand orde op zaken houdt. Als we optreden tijdens een feest en we moeten door de straten trekken, dan zorg ik er in elk geval voor dat mijn meisjes niet van het ene naar het andere café trekken. Hier en daar iets drinken kan wel, maar ik hou het in de hand. Ik moet ook wel, ik draag de verantwoordelijkheid over andermans kinderen, en ik wil dat vertrouwen waard zijn.

DV: Van waar komen de deelnemers zoal?

MJF: Het grootste deel komt uit de Marollen. En de paar die van daarbuiten komen hebben ouders die hier vroeger woonden of die vroeger bij Les Mignonettes waren. Eigenlijk zijn we een grote familie.

DV: ... waarvan jij de mama bent.

MJF: (glimlacht...)

Info: www.mignonettesbruegel.be

BEDRIJVIG BRUSSEL

> TRIODOS BANK

Triodos Bank is gevestigd in de schaduw van het Justitiepaleis, in de voormalige hoofdzetel van koffiebranderij Jacqmotte. Oorspronkelijk was het Afrikaans Huis er gehuisvest. Toen het gebouw vrijkwam, werd het huis gehuurd door de bank die zo haar definitieve stek vond in deze volkse wijk, de Marollen. Een bewuste symbolische keuze voor de directie. Dit stukje Brussel bevindt zich namelijk op de breuklijn tussen arm en rijk. Vandaag telt Triodos Bank België in de Hoogstraat 90 personeelsleden en is in volle groei, jaarlijks 20%.

We hadden een gesprek met Olivier Marquet, directeur en Paul Gérard, de communicatieverantwoordelijke.

Het prille begin

Triodos Bank werd 30 geleden in Nederland gesticht, met als doelstelling verantwoord en duurzaam bankieren. In september 1993 werd Triodos Bank België in Gent opgericht door Karel Teck en Frans De Clerck. De eerste maanden leunden zij met hun informatie aan de ingang van de grote culturele instellingen. De bank

Triodos Bank, Hoogstraat 139/3,
1000 Brussel
Tel: 02 548 28 28
Fax: 02 548 28 29
info@triodos.be www.triodos.be
Openingsuren: van maandag tot
vrijdag van 9u tot 17u

groeide snel, zodat men drie jaar later in Namen een klein kantoorje kon openen voor het Franstalig landsgeedeelte. Heel vlug had de toenmalige directie ingezien dat men de bank beter kon huisvesten in Brussel. Men zocht dan naar een gebouw met een uitstraling dat de sociaal-maatschappelijke impact van Triodos kon bevestigen. De bank groeit zo snel dat de directie eraan denkt om de volgende jaren kantoren te openen in andere Belgische steden.

Duurzaam bankieren

Duurzaam bankieren is economisch rendabel, zeker de dag van vandaag. Triodos is een bank die dezelfde voordelen biedt als een traditionele bank. Met als groot verschil dat uw spaarcenten uitsluitend projecten met een sociale, culturele of ecologische meerwaarde financieren. De bank specialiseert zich in het verstrekken van krediet aan duurzame en sociaal verantwoorde projecten.

Financiële crisis

De financiële crisis van 2008 stak Triodos Bank onverwachts een handje toe. Meer en meer mensen vroegen zich af wat de banken met hun spaargeld doen. De interesse voor Triodos Bank is daardoor nog verder gegroeid. Voor de crisis had Triodos Bank ongeveer 200 nieuwe klanten per maand, tijdens de crisis steeg dat naar 1000 en vandaag is dat een

600tal per maand. Triodos Bank is een radicaal alternatief van de klassieke bank en bewijst dat dit alternatief ook succesvol kan zijn.

De Marollen

De locatie was belangrijk voor het 18tal personeelsleden dat mee de overstap uit Gent maakten. De Hoogstraat is makkelijk bereikbaar voor de pendelaars. In het begin stonden sommigen nogal wantrouwig tegenover de overstap naar Brussel, maar na een tijdje ontdekten zij de charmes van de Marollen met een unieke dorps sfeer. De bank is niet gesitueerd in een klassiek gebouw en bevindt zich ver weg van het "anonie-me" Brussel, van de grote kantoorbuurten die 's avonds na de kantooruren leeglopen.

De armoede is wel zichtbaar in de wijk, maar hier kan men voldoende terugvallen op opvang, hulp en ondersteuning.

Financiering

Triodos Bank financiert enkel activiteiten die tot de levenskwaliteit bijdragen. En dat in drie grote domeinen.

In de milieu- en natuurwereld financiert de bank bijvoorbeeld windmolens, zonnepanelen, bioboerderijen en ook duurzaam bouwen (passiehuys, kangoeroewonen).

In de cultuursector financierde Triodos Bank onder andere de verbou-

wingen aan de repetitieruimtes van Rosas van of de aankoop en de renovatie van een oud en industrieel complex, waar Ultimavez van Wim Vandekybus zijn nieuwe stek zal vinden. Voor de welzijnssector doen verschillende scholen, gehandicaptenzorg en levensbeschouwelijke organisaties een beroep op de bank.

Een ander aspect in de werking van Triodos is het Triodos Fonds. Dit fonds krijgt zijn middelen van klanten, die hun interesten afstaan. Het fonds heeft als missie: het steunen van innoverende projecten op maatschappelijk, cultureel en milieuvlak. Voor deze buurt betekent dit bijvoorbeeld steun aan Nativitas vzw, die een opvangplaats biedt aan de minstbedeelden uit de Marollenwijk.

Toekomst

Triodos organiseert elk jaar een klantendag, waar iedereen in dialoog kan treden met de bank en waar men in discussie kan gaan over het reilen en zeilen van de banken.

Banken mogen niet met het spaargeld van hun cliënten speculeren, Triodos is niet beursgericht en verzekert de veiligheid van de spaarcenten van de klanten.

"De bevolking wil de duurzame dimensie integreren in het dagelijks leven" vertelt mijnheer Marquet ons, "zo hoorde ik laatst in de supermarkt een bejaarde dame zich afvragen of ze wel degelijk bio-appelen uit

Olivier Marquet, directeur Triodos Bank België

Nieuw-Zeeland zou aankopen. Wat aantoonde dat duurzaamheid op alle niveaus van de bevolking, tot in de kleinste beslissingen van het leven, is doorgedrongen.

Triodos Bank geeft de burger de mogelijkheid om ook op financieel vlak duurzaam te handelen.

Dus, waarom zouden we ook geen duurzame spaarrekening openen? Triodos is een bank op afstand. Men kan er spaarrekeningen openen (wat 46.000 Belgen al gedaan hebben). Tot nu toe kan men er echter nog geen zichtrekening openen.

"In de toekomst wil Triodos Bank nog veel meer klanten aantrekken. De vraag naar middelen om duurzame projecten te financieren groeit exponentieel. De impact van het duurzaam bankieren zal zo nog verruimd worden ten gunste van de samenleving," besluit mijnheer Gérard ons zeer interessant en leerrijk gesprek.

SPREEKBUIS

> WANDELING IN DE MAROLLEN

De meeste mensen kennen de Marollen als marginaal of armoedig. De laatste jaren wordt het echter steeds meer een branché-wijk waar iedereen in het weekend graag gaat wandelen op het Vossenplein, om daarna iets te drinken op een van de vele zonnige terrasjes.

De vlooiemarkt is de 'place to be', dagelijks zijn er honderden bezoekers. Ze lopen zoekend rond en proberen af te pingelen. In het weekend zijn er vooral dagjes- en andere toeristen, maar in de week is het minder hip. Dan komen de Marollen te voorschijn. De prijzen gaan stevig naar beneden en het publiek bestaat uit gewone mensen die keukengerief, meubelen of andere zaken nodig hebben.

Het grappige is dat tegen het einde van de markt er een aantal mensen heel aandachtig op speurtocht gaan. De marktkramers laten immers vanalles achter en de mensen komen snuffelen voor gratis spullen.

Het begint wel 'in' te worden, maar de echte Marollen leeft nog steeds. Poverello, een sociaal restaurant waar arme mensen een soep en een warme maaltijd kunnen krijgen, kleding of een frisse haarsnit, blijft een onmisbaar stuk van de Marollen.

Zelf woon ik in de Blaesstraat tegen de Hallepoort aan. Gelukkig zijn er niet enkel antiquairs maar ook internationale winkels, zij het geen Ikea of

H&M. Ben je op zoek naar één van de beste Merguez in Brussel, dan kan je bij mijn Marokkaanse slager terecht. Ben je te lui om te koken dan kan je een gebraden kippetje kopen dat samengaat met een lekker sausje met uien, paprika's en olijven. Hmmm heerlijk.

Er is een Poolse kruidenierszaak waar er dikwijls een file tot buiten staat. Spijtig genoeg zijn mijn Poolse culinaire smaakpapillen nog niet ontwikkeld. Wil je heel erg exotisch doen, kan je bij de Afro-Indian supermarkt terecht voor onder andere: Bhindi Masala, Papadams, Indische kruiden, Congolese Moambe, saka-saka. De durvers kunnen er zelfs slang in de diepvries vinden.

Als je plots, bijvoorbeeld op een zondag, zin hebt om je woning te schilderen, dan kan je terecht in 'la Caverne d'Ali Baba'. Het is een echte bazaar, overal hangen er spullen en het lijkt

dus een echt rommelkot. Maar Hadj kent zijn winkel door en door, onmiddellijk vindt hij wat je nodig hebt. Hetzelfde als in de grootste doe het zelf zaak, aan de laagste prijs!

In de Hoogstraat is er een Finse koffieliefhebber die verliefd werd op Ethiopië en ja hoor, wil je één van de beste koffies drinken dan kan je daar terecht voor een lekkere Ethiopische koffie. Wil je een broodje eten zonder op café te gaan, in het zonnetje, dan kan dat ook: onder meer bij de lift aan de leuke cirkelbank is het fijn zitten. Het is wel een ochtendbuurt, eenmaal 16u loopt alles leeg. Het is er zeer rustig om te wonen. Maar eenmaal 22u, gaan de lichten van de Fuse aan. Een van de grootste discotheken in Brussel met internationale bekendheid. Soms komen er Italianen, Nederlanders, Spanjaarden,... met een avondvlucht en 's morgens vliegen ze terug maar ik blijf thuis in mijn buurt de Marollen.

Hayat Naïmane

MAROLLEN

Toots Thielemans en velen Marolliens kunnen dit beamen, vroeger rook het naar koffie in de Hoogstraat. Tot eind jaren '80 was daar de koffiebranderij Jacqmotte actief. Vandaag, verwijzen enkel de gevel en de inkomhal nog naar dit verleden.

JACQMOTTE

De familie Jacqmotte vestigde zich in de Marollen in 1820. Oorspronkelijk hadden ze een winkel in koloniale producten, maar gaandeweg werd de koffiebranderij belangrijker. Na WOII legde het familiebedrijf zich uitsluitend toe op koffie. De koffiebranderij groeide en besloeg bijna het volledige huizenblok tussen de Hoog, de Blaes-, de Sint-Gisleins- en de Spiegelstraat. Sinds '86 maakt Jacqmotte deel uit van een Amerikaanse 'corporation' en de koffiebranderij vertrok uit de Marollen.

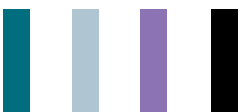
Het nummer 139 van de Hoogstraat heeft vandaag een nieuwe bestemming gekregen. De Architecten Jaspers-Eyers & Partners hebben de gebouwen onder handen genomen. Nu vind je hier verschillende bouwvolumes met onder andere burelen, conferentiezalen en tentoonstellingsruimte. Maar de link naar de koffiebranderij is gebleven. De grote inkompoort is nog steeds dezelfde. Op de glasramen en de ingemetselde natuursteen op de binnenplaats prijkt nog steeds de kenmerkende koffiepote van Jacqmotte. Dit gebouw is zeker de moeite om eens binnen te lopen. Maar de geur van koffie zal je er zelf bij moeten denken.

BEKENDE BEWONER

Wannes Van de Velde zong al over Pieter Breughel de Oude: "Aleerst ging hem naar Brussel, Naar zijnen atelier, En nam dan zijne bussel, Penselen en wat houtskool mee, Naar zijn Brabantse stee". Hij was in zijn tijd een meer elitair figuur en heeft een tijdje in de Hoogstraat gewoond, op het nummer 132. Het pleintje aan de Hoogstraat, ter hoogte van het Justitiepaleis, is naar Breughel vernoemd. Eén van zijn schilderijen was de inspiratie voor het geketende aapje op de fontein, dat voor een beteugeling van de zinnelijkheid staat. Pieter Breughel de Oude werd in 1569 in de Kapellekerk begraven, een bescheiden grafmonument getuigt daarvan.

STADSCHAP VIJFHOEK

> SOCIALE HUISVESTING

Het stadschap van de Marollen is gekenmerkt door de aanwezigheid van vele socialewoningcomplexen. Bijna 35 % van de ongeveer 4850 woningen, meer dan 1500, zijn sociale woningen verdeeld over een aantal grotere gebouwen zoals de Krakeelbuurt, het complex van de Hoogstraat, de Brigitinnen en ook een groot aantal kleinere entiteiten zoals in la Marolle. Daar werd in 1974 het eerste pilootproject Stadsvernieuwing ontwikkeld nadat de bewoners zich hadden verzet tegen de afbraakdreiging en met de Slag om la Marolle uiteindelijk bekwamen dat hun wijk zou vernieuwd worden in plaats van afgebroken.

Cité Hellemans

We vinden in de Marollen een staalkaart van "sociale huisvesting door de eeuwen" heen, een situatie die gegroeid is uit de sociale situatie van de wijk, een volkswijk avant la lettre, een wijk met een bewogen sociale geschiedenis.

Cité Hellemans

De oudste, "les blocs 1900" zoals de bewoners ze noemen of de Cité Hellemans, de officiële benaming, genoemd naar de architect die deze woningen tussen 1908 en het einde van de Eerste Wereldoorlog bouwde, vormen vandaag een mooi gerestaureerd geheel tussen Blaes- en Hoogstraat.

Vele andere die in de jaren zestig en zeventig gebouwd werden wachten inmiddels al lang op renovatie. De 400 woningen van de Krakeelbuurt zijn hierbij het meest frappant. Gebouwd begin jaren zeventig vertonen zij vandaag een aantal fundamentele gebreken op het vlak van waterdichtheid en gebrek aan isolatie zodat verschillende appartementen onbewoonbaar zijn en een zware renovatie noodzakelijk is. Het is typisch voor de kortzichtige 60er jaren mentaliteit waarbij men op kaalgeslagen gronden woningen produceerde die een feitelijk zeer beperkte levensduur hadden. Van duurzaamheid was nog nooit gehoord.

Een duurzame toekomst

De Golden Sixties, betekende goud voor bouwpromotoren, maar miserie vandaag voor de bewoners en beheerders van deze woningen. Voor de bewoners zijn er zeer dure energiefacturen die dikwijls een veelvoud zijn van hun sociale huurprijs. Voor de beheerders ontielig lange procedures om tot renovatie te komen. Concreet voor Krakeel werd reeds in 2001-2002 een renovatieprocedure opgestart die vandaag bij gebrek aan middelen nergens staat.

Niet alles is kommer en kwel. Na eveneens 10 jaar procederen worden vandaag de "chalets suisses"

Chalets Suisses

(roepnaam in de wijk voor de sociale woningen in de Minimierenstraat) geroneveerd. Ze zijn zelfs al deels bewoond. Dankzij de Beliris tussenkomst, waarvan ook Hellemans heeft genoten, kunnen we hopen dat deze woningen een nieuw duurzaam en energiezuinig leven krijgen. Van de oorspronkelijke 150 woningen waarvan de helft kleine éénpersoonsstudio's die moeilijk verhuurbaar waren, worden na renovatie 99 nieuwe appartementen gemaakt.

Nestkastjes

Het complex langs de Minimierenstraat in de schaduw van het Justitiepaleis werd ontworpen en gebouwd tussen 1953 en 1962 op een sterk afhellend terrein in een ietwat bevreemdende "faubourg"-stijl. Een deel van het terrein was in november 1944 vernield door een V1 (vliegende bom) die ongelukkig het Justitiepaleis gemist had. Om de helling op te vangen was er een "kunstig" spel van passerellen voorzien die tijdens de renovatie afgebroken werd. De tussenruimte geeft plaats aan wat groen. Vandaag sluit die ruimte aan op de "glazen crèche" die het OCMW hier recent bouwde. We mogen ho-

pen dat hiervan een aangename speelruimte gemaakt wordt voor de allerkleinsten.

In 2002 werd een architectenteam (Samyn) aangesteld voor de renovatie. Het duurde nog tot mei 2008, na een tweede aanbesteding, voor men tot uitvoering kon overgaan. De planning werd nogmaals in de war gestuurd door falen van de aannemer. Vermoedelijk zal de totale renovatie nog tot midden 2012 duren.

Maar het resultaat mag gezien worden.

De gebouwen werden ingepakt met een goede laag isolatie en voorzien van zonnepanelen die een energiezuinige bewoning moet toelaten. De woningen kregen ruime buitenterrassen in de vorm van "nestkastjes" die aan de buitengevels werden toegevoegd. Het effect is spectaculair. Het geeft een volledig nieuwe look aan het geheel, een zeer gevarieerd beeld. Elke woning kan daardoor op termijn een eigen identiteit ontwikkelen. We zijn benieuwd hoe deze structuren zullen groeien.

Marcel Rijdam

BREDE SCHOOL NIEUWLAND: ALLE FACETTEN VAN GROOT WORDEN.

Op 1 september ging Brede School Nieuwland van start. Met brede school wordt een concept bedoeld waarin op integrerende manier organisaties die bezig zijn met de opvoeding van een kind, gaan samenwerken.

Deze organisaties hoeven zich niet noodzakelijk op één plek te bevinden, in één gebouw, al maakt dat de dingen natuurlijk wat makkelijker. Overleg kan dan sneller en contact veel vlotter. Maar het kan ook een samenwerking zonder gebouw zijn, waarbij bijvoorbeeld de school, de buitenschoolse opvang, de sportclub, de jeugdbeweging, het jeugdhuis, de kinderopvang, gaan samenwerken. Voor een kind is opgroeien namelijk één ding, de vele aspecten ervan vallen voor het kind samen in dat ene "groot worden". Logisch dus dat al wie daar mee bezig is, nu hechter gaat samenwerken. Mooi verhaal, maar lukt het ook? Dat is nog afwachten. Er zijn al wat brede schoolprojecten in Brussel, het ene staat al wat verder dan het andere. Het ene is ook heel anders dan het andere. Dé toverformule bestaat niet en zal ook nooit bestaan. Bovendien is het concept jong en moet het nog ontwikkeld worden. Dat geldt zeker ook voor Brede School Nieuwland. Ook hier vinden vele werkingen, allen bezig met een aspect van opvoeden, elkaar binnen

één infrastructuur. Dat is de oude campus Nieuwland die leeg kwam te staan. Een groot gebouwencomplex is dat, met heel veel mogelijkheden. Het bevindt zich op de grens van de Rouppewijk, beneden in de Marollen, niet ver van het Zuidstation. Zaveldal, school die aangepast beroepssecundair onderwijs aanbiedt, verhuist van de Huidevettersstraat naar Nieuwland. Voor de Sint-Joris-school komt er een tweede vestiging van de basisschool met een capaciteit voor 225 kinderen. Ook Baboes, een

ontmoetingsplaats waar ouders en kinderen vrijblijvend kunnen langskomen om andere ouders en kinderen te ontmoeten, ontwikkelt er een tweede vestiging. Er komt een kinderdagverblijf met plaats voor 61 kindjes. Ibo De Buiteling, een initiatief voor buitenschoolse opvang, zal er een stevige nieuwe pijler ontwikkelen. Daarnaast vinden ook nog de Hoofdstedelijke Academie voor Muziek, Woord en Dans en Met-x, huis van en voor muzikmakers, er hun plaats. Het is de bedoeling dat deze "residentiële organisaties" zoals ze genoemd worden, stevig gaan samenwerken. Daarnaast kunnen andere organisaties occasioneel gebruik maken van de infrastructuur, liefst in eenzelfde geest en in samenwerking met de anderen. Het is ook de bedoeling dat ook omgevingsgericht wordt gewerkt. Het project zal dus niet naar binnen gericht zijn, maar open staan voor buurt, wijk en omgeving en ook daar, waar het kan, samenwerking zoeken en ontwikkelen. De Markten, actief in het hele stadscentrum, wil daar graag zijn rol in spelen en zoekt daartoe mogelijkheden. Links en rechts en ook via deze weg laten we dat graag horen. Wellicht vind je ons daar binnenkort wel met één of ander project terug.

POVERELLO

Een grijze gevel met een klein deurtje, in de Zuinigheidsstraat, een achterdeurtje dat toegang geeft tot een vleugel en de tuin van het vroegere Kapucijnenklooster. Er is al lang geen kloostergemeenschap meer gehuisvest, wel de Poverello-gemeenschap. In de jaren '80 was het een opgemerkt verhaal. Een succesvol dokterseksuoloog zet zijn drukke leven stil en trekt zich terug in een villa in de Ardennen. Vanuit rust en bezinning besluit hij zijn verdere leven te delen met de armsten van de samenleving. Hij komt naar Brussel waar hij in de Marollen, in dit gebouw, Poverello start. 30 Jaar later bestaat Poverello nog steeds en wel in 12 steden, maar klopt het dat we er minder over horen en lezen dan vroeger?

"Dat kan," beaamt Johan Van Eetvelde, "we zoeken de media niet op, want we hebben er niet altijd goede ervaringen mee." Op dit moment komen er in de twee Brusselse afdelingen, er is er ook één in de Groenstraat, dagelijks 150 mensen eten. En in de nachtzaal van de afdeling in de Marollen slapen er dagelijks 30 gasten, waarvan sommige al 20 jaar. "Maar Poverello is geen sociale dienst", zegt Johan. "Het is een autonome organisatie zonder banden met welke armoede-organisatie of kerkelijke organisatie ook. Het is een kruispunt waar mensen mekaar ontmoeten die niet meer meekunnen

met de maatschappij. Iedereen is welkom met zijn verhaal. En elk verhaal is een vraag over hoe de maatschappij functioneert. Het enige wat we doen is luisteren naar mekaar en erg veel van elkaar leren over onze eigen armoede."

"Wat wij doen gaat meer over het aanbieden van warme maaltijden - op een respectvolle en vriendschappelijk manier- dan over professionele begeleiding. Dat is ook waar onze vrijwilligers goed in zijn. We zijn aanvullend met andere organisaties die de juiste professionele begeleiding bieden. Soms stellen we echter vast dat we niet het gepaste antwoord hebben op de vragen van mensen. Zo lukte het ons niet om een goede relatie op te bouwen met thuisloze jongeren die hier in groep binnenkwamen. En sinds een paar jaar komen hier steeds meer Polen over de vloer die tevergeefs hun geluk in België kwamen beproeven. Ook met hen is het moeilijk om een verhaal van vertrouwen op te bouwen."

Ik zeg Johan tot ziens met erg veel vragen en bedenkingen: "Mensen moeten leren zelf het heft in handen nemen. Maak je mensen niet afhankelijk? Pak hun uitzichtloze situatie aan." Maar wellicht is dat de logica van een wereld buiten Poverello, die van winners en losers.

● Info: www.poverello.be

BATAAF IN BRUSSEL

>GROEN (2)

Ik woonde nog maar pas in Brussel toen het Brussels gewest het levenslicht zag. Ik las toen tot mijn verbazing dat men had bedacht dat de iris het symbool van Brussel zou zijn. Waarom een iris vroeg ik mij af, waarom geen vlinderboom? Ik had nog geen iris in Brussel gezien, maar zag overal in de stad vervallen panden waarop de budleia of vlinderboom welig tierde.

De plant heet zo omdat de blauwe bloemen vlinders aantrekken, hij groeit gemakkelijk in dakgoten en spleten van huizen. Jarenlang groeide een budleia op het dak van de Sint-Katelijnekerk, onlangs is hij gesneuveld onder de dadendrang van Beliris, die de westgevel een poetsbeurt geeft... Je had indertijd een onbewoond huis aan de Boulevard Emile Jacqmain waarvan de gevel helemaal begroeid was met planten waaronder veel vlinderbomen. Soms stopte er even een bus met Japanse toeristen die vol bewondering naar het pand keken. Wat is er toch veel moderne kunst in Brussel zag je ze denken.

Het duurde jaren voor ik de gele iris in Brussel zag groeien, geen wonder, de plant gedijt alleen op drassige grond, die heb je niet veel in de stad Brussel en veel verder dan het centrum kwam ik de eerste jaren niet. Maar daarna, de paden op, de lanen in en jawel hoor daar had je de gele iris. Het is een mooie bloem en geeft natuurlijk

een positiever beeld dan de budleia die in half Europa over vervallen panden heerst.

De meeste bloemen en planten hebben een positief imago en daar wordt dan ook gebruik van gemaakt. Door het Ministerie van Defensie bijvoorbeeld ook toen ze de twee Belgische mijnenvegers, mijnenjagers heet dat hier Narcis en Lobelia doopten.

En in de schappen van de supermarkt kun je zien hoe vooral de geur van bloemen en planten, nou ja, de kunstmatige geur, dan gebruikt wordt om van alles te verkopen. De meest bijtende schoonmaakproducten ruiken tegenwoordig naar kamille of rozen, de shampoo bevat plantaardige melk, ja zelfs rabarber. Ik verwacht binnenkort zeep die verkocht wordt met de slogan: nu met verse ananas.

Maar soms heeft een plant een ongunstige reputatie, zoals de berenklaauw. Het is een plant met witte bloemen, een variant ervan kwam in

de 19de eeuw als exoot uit Azië in Europa terecht. Deze reuzenberenklauw is giftig, als je huid met het sap van de plant in aanraking komt veroorzaakt dat brandwonden en blaren. Molenbeek vecht tegen de berenklaauw las ik op teletekst. Ik dacht onmiddellijk aan een krachtadig optreden van de burgemeester, maar daar vergiste ik me in. Op het irisnet las ik "Indien u denkt dat er reuzenberenklauw in onze gemeente aanwezig is wordt u uitgenodigd onmiddellijk met het kabinet van de Schepen van Leefmilieu contact op te nemen om de planten te laten identificeren en onmiddellijk tot uitroeiing over te gaan".

De meeste mensen hebben niet zulke intieme betrekkingen met hun planten als met hun huisdieren. Een kat is aaibaar, een hond gezellig, zeker als je alleen bent. Dat kun je niet van een vlijtig Liesje zeggen, ik heb het nog steeds over planten. Maar toch worden ook aan planten allerlei menselijke eigenschappen toebedacht. Elsschot, toch een schrijver die ook in Brussel heeft gewoond, laten ze het niet in Antwerpen horen, ze krijgen een fit, schreef over het nederige gras. Proust had het over la force tranquille du camelia, een opmerking die de man die de verkiezingscampagne van president Mitterand indertijd bedacht handig gebruikte. Overal in Frankrijk hingen levensgrote pos-

Sanseverias, perfect geïntegreerd in het beschermde interieur van café L'Espérance

ters van Mitterrand, la force tranquille. Wel met een roos. De camelia doet te veel denken aan la dame aux camélias, dat kan in zo'n geval niet. Stel je voor, een verkiezingsaffiche van Di Rupo, la force tranquille, en dan met een camelia.

De sanseveria geldt al jaren als het toppunt van saaiheid, de plant is niet kapot te krijgen, zijn bijnaam is langue de belle mère, in het Nederlands vrouwentong. Deze plant is in vier- of vijfvoud te bewonderen op het secre-

tariaat van De Markten. Hoe komen jullie daar in godsnaam aan vroeg ik eens. Oh, die hebben we overgehouden van een revue was het antwoord. Sindsdien is de plant een beetje in mijn achting gestegen, een plant uit de revue, misschien was het wel een soort Folies Bergères, oh la la!

Hans Vossen

BERICHTJES VAN HIER EN GINDER

De Vlaamse Club voor Kunst, Wetenschap en Letteren organiseert in oktober twee gespreksavonden in De Markten, telkens om 19u45. Op 3 oktober zal Dr. Jan Seys het over zijn boek "Onze kust anders bekeken" hebben en op 17 oktober bespreekt Prof. dr. Jan Ceuppens het thema "Omstreden herinneringen. Duitse literatuur als cultureel geheugen"

• Info: www.vlaamseclubbrussel.be

In het kader van de reeks "Leve de Geus" geeft Jurgen Van Slembrouck een lezing over zijn boek "Onze waarden, welke toekomst voor het humanisme?"

4 oktober om 20u in galerie Quest21, Stalingradlaan 21, 1000 Brussel.

• Info: 02 502 38 80
www.masereelfonds.be

Het Rijksarchief herdenkt met een gratis tentoonstelling het Eeuwig Edict van 1611, een sleutelwet in de eeuwenlange evolutie naar meer rechtszekerheid. Ontdek in de nieuwe tentoonstellingsruimte van het Algemeen Rijksarchief de tastbare sporen van recht en wet in het ancien régime.

van 13 oktober tot en met 13 januari 2012, Ruisbroekstraat 2, 1000 Brussel.

• Info: www.arch.be,
communicat@arch.be 02 513 76 80

Op 6 en 7 oktober organiseert het Seniorencentrum een Brussels eetfeest in De Rinck te Anderlecht, Dapperheidsplein 7.

• Info: Seniorencentrum,
02 210 04 60,
info@seniorencentrum-brussel.be.

Op 14 oktober vanaf 18u30 organiseert N-VA Brussel een Kaas- en wijnavond in De Markten.

• Info: brussel@n-va.be brussel.n-va.be

Op 17 oktober, dag van de armoede, bespreekt Guy Didelez zijn boek 'ik ben iemand/niemand'. Afspraak om 20u in de leeszaal van de bibliotheek, Bockstaellaan 107 te Laken. Inkom gratis.

• Info: pol.arnauts@hotmail.com
0479 339 777

Op 18 oktober om 10u geeft Johan Proot in het Seniorencentrum een voordracht over het project 'voedselzekerheid en basisvorming in Boulzoma' dat hij samen met de bewoners van dit dorp in Burkina Faso heeft opgezet.

• Info: Seniorencentrum, 02 210 04 76
bart.seniorencentrum@gmail.com

De stad Brussel kende in de 17de eeuw een veelzijdige en levendige liedcultuur. Een aantal van die liederen werden opgetekend in een liedboek, het "liefflyck orghel-pypken",

dat in 1664 verscheen. Op zaterdag 22 oktober bieden Davidsfonds Brussel, Erfgoedcel Brussel en Universiteit Vrije Tijd u een dagprogramma aan in het Muziekinstrumentenmuseum rond deze Brusselse liederen.

• Info: www.brussel.davidsfonds.be,
0479 10 22 89

Wel en gezond

Het Huis voor Gezondheid organiseert een diabetesbeurs op zaterdag 8 oktober vanaf 9u in Erasmus-hogeschool, Laarbeeklaan 121, 1090 Brussel. Met op het programma: workshops, beurs voor professionals en toneel.

• Info: 02 412 31 63
info@zorgtrajectbrussel.be

In België wordt bij 1 op 3 mannen en bij 1 op 4 vrouwen kanker vastgesteld voor de leeftijd van 65 jaar en dat cijfer zal omwille van de 'vergrijzing' en betere opsporingstechnieken nog toenemen. Gelukkig dalen de sterftecijfers. Maar dat betekent dat er ook meer mensen met of na kanker zullen leven. Zij hebben specifieke vragen en problemen. Een informatienamiddag hierover vindt plaats op 26 oktober van 12u30 tot 17u in de Basiliek van Koekelberg, zaal Vita.

• Organisatie en info: Euromut i.s.m.
AZ Jan Palfijn, Kankercentrum...
Info: 02 44 44 303, gps@euromut.be

Helemaal vrijwillig

Het Punt vzw organiseert in het najaar onder begeleiding van Vorming-plus Citizenne een vormingstraject over 'Waarderend werken met vrijwilligers'. Het traject kadert binnen het project 'de Smaak van Brussel-vrijwilligersoffensief' en zal plaatsvinden op 25 november, 2 en 16 december.

• Info: www.hetpuntbrussel.be,
hetpuntvorming@gmail.com
02 218 55 16

Vacature

Initiatief Buitenschoolse Opvang De Buiteling zoekt drie hulpbegeleiders. Solliciteren voor 14 oktober.

• Info: Geert Meys 02 223 48 22,
geert@debuteling.be,
www.debuteling.be,

COLOFON

Werkten aan dit nummer mee:

Nora De Kempeneer, Pol Vervaeke, Etienne Philips, Jan Op de Locht, An Vandevelde, Hans Vossen, Marcel Rijdams, Hayat Naïmane, Josje Van Gemert, Bart Azare, Charles Six en Sam Vanoverschelde - Foto's: De Markten en ingezonden - Lay-out: Grafische Groep Tuerlinckx Molenstede - Oplage: 7.000 - Advertentiewerving: De Markten, 02 512 34 25, demarkten@demarkten.be - V.U.: Isolde Boutsen
De Vijfhoek is het maandblad van De Markten, Oude Graanmarkt 5, 1000 Brussel, 02 512 34 25, demarkten@demarkten.be, www.demarkten.be

Steun De Vijfhoek: Uw steun blijft welkom op rekeningnummer 433-1147061-61 van De Markten met vermelding "steun De Vijfhoek".

Voor het *novembernummer* van De Vijfhoek zijn teksten en aankondigingen welkom tot uiterlijk 12 oktober.

Secretariaat: het secretariaat van De Markten is open van maandag tot donderdag van 9 tot 20u en op vrijdag van 9 tot 17u. Het secretariaat is ook open op zaterdag van 9 tot 13u, behalve tijdens de schoolvakanties. Het secretariaat is gesloten op 31 oktober.

Met dank aan de Stad Brussel en de Vlaamse Gemeenschapscommissie